

Datum : 19 mei 2008

Afdeling : MOW

Registratienummer:

Nummer PS :2008INT219836

Commissie : WMC

Portefeuillehouder : M.G. Dekker

Titel : Programma Utrechtse *Jeugd* Centraal

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 2

Toelichting pag. 2

Bijlage(n): 1

Inleiding

De vraag naar jeugdzorg neemt al jaren toe, bovendien is er een toenemende vraag naar zwaardere zorg. Ondanks extra inzet zijn er steeds weer nieuwe wachtlijsten. Hierdoor en door enkele dramatische incidenten is er landelijk veel discussie over de kwaliteit en de effectiviteit van de jeugdzorg. Van een stelselwijziging is voorlopig afgezien, maar de urgentie van een andere aanpak is door het nieuwe kabinet Balkenende onderstreept met de komst van een minister van Jeugd en Gezin. De minister legt grote nadruk op een preventieve aanpak en intersectorale samenwerking. In Utrecht vormde het doelmatigheidsonderzoek (Lysiasraport) en het rapport 'Sturen in Vertrouwen' extra aanleiding voor een herbezinning. De landelijke en provinciale roep om een andere koers, kwam aan de orde tijdens een 24-uurs conferentie in oktober 2007. Daar werd de basis gelegd voor een vernieuwingsagenda voor de jeugdzorg in Utrecht. Deze vernieuwingsagenda heeft zijn beslag gekregen in het programma Utrechtse *Jeugd* Centraal. Partners op het terrein van jeugdzorg, lokaal jeugdbeleid en lokaal jeugdbeschermingsbeleid verbinden zich met dit programma aan een ambitieuze agenda voor de komende jaren. De onderliggende visie van waaruit deze vernieuwingsagenda wordt uitgevoerd is:

- 1) Het Kind Centraal: organiseren en handelen met het kind als uitgangspunt.
- 2) Empowerment (ondersteunen van de eigen kracht) als uitgangspunt voor de hulpverlening.
- 3) Zoveel mogelijk werken met bewezen effectieve interventies met professionals die een partnership aangaan met cliënten.

Met deze programmalijnen willen de gezamenlijke partners de volgende doelen bereiken in 2011:

**Utrechtse *Jeugd* Centraal,
een gezamenlijke vernieuwings- en ontwikkelagenda met als doelen:**

- Aan de *voorkant* meer nadruk op preventie en vroegtijdig ingrijpen bij problemen, aan de *achterkant* meer aandacht voor uitstroom en nazorg;
- Een betere aansluiting van het onderwijs op de jeugdzorgketen;
- Een omslag in de hulpverlening naar het stimuleren en versterken van de eigen kracht van (het systeem van) het kind en zijn omgeving (*empowerment*);
- Het verbeteren van diversiteit in toegankelijkheid en bereik;
- Meer hulp op tijd (geen lange doorlooptijden of wachtlijsten) en dichtbij (hulp naar het kind in plaats van andersom);
- Een omslag naar vraaggerichte zorg;
- Meer kwaliteit en effectiviteit van zorg.

Deze doelen zijn vertaald in 6 samenhangende thema's die ieder in een programmalijn zijn ondergebracht:

- 1) Versterken van preventie en vroegsignalering.
- 2) Verankeren van het onderwijs in de jeugdzorgketen.
- 3) Een beter en meer vroegtijdig bereik van niet-westerse jongeren.

- 4) Een omslag van aanbodgerichte naar vraaggestuurde zorg.
- 5) Samenhang in de jeugdzorgketen.
- 6) Versterken van de kwaliteit van de zorg en organiseren van zorgvernieuwing.

De omslag die wij beogen zal meer tijd in beslag nemen dan de looptijd van dit programma. In de programmaperiode willen wij een onomkeerbaar en betekenisvol proces op gang brengen dat na afloop van het programma wordt voortgezet.

Toelichting per programmalijn

1. Versterken van preventie en vroegsignalering

Ambitie is om het vroegtijdig ingrijpen te versterken door te komen tot Centra voor Jeugd & Gezin (CJG) in iedere gemeente met een gedeelde opzet voor informatieopslag en –uitwisseling: het Elektronisch Kinddossier (EKD) en de Verwijsindex (VWI). Ook de aansluiting op het Onderwijs, de veiligheidshuizen en Bureau Jeugdzorg en (intersectorale) jeugdzorgaanbieders moet goed worden vormgegeven. Hierbij wordt speciale aandacht besteed aan de invoering van de plannen gericht op de versterking van preventie en aanpak van kindermishandeling. In deze programmalijn vinden meerdere pilots plaats, onder meer een pilot ‘van signaal naar hulp in twee weken’ en een pilot flexibilisering jeugdgezondheidszorg.

2. Verankeren van de jeugdzorg in het onderwijs

Ambitie is ook hier vroegtijdige signalering en snel reageren op problemen. Naast het consultatiebureau is het onderwijs de enige plaats waar alle kinderen worden gezien en contact is met hun ouder(s) of opvoeders. Hierdoor is het onderwijs bij uitstek in staat om problemen vroegtijdig te signaleren. Doel is werkafspraken te maken en de zorgadviesteams van het onderwijs, het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg op elkaar aan te sluiten. Verder vindt er een pilot ‘risicotaxatie’ onder kinderen van 4 jaar plaats.

3. Verbeteren van de diversiteit in de toegankelijkheid en het bereik van de jeugdzorg

Niet alle kinderen, en met name jongeren met ouders van buitenlandse herkomst (waarvan de grootste groep van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaans/Arubaanse afkomst), worden op dit moment tijdig en adequaat bereikt. De doelgroep is onvoldoende op de hoogte van het aanbod of wil er geen gebruik van maken. Anderzijds zijn instellingen onvoldoende toegerust om effectief te kunnen inspelen op specifieke behoeften en culturele achtergronden. De ambitie is dat jongeren met ouders van buitenlandse herkomst vroegtijdiger worden bereikt. Hiervoor hanteren we drie aangrijpingspunten: 1) bereik van de doelgroep (voorlichting), 2) toegankelijkheid (specifiek aanbod, diversiteit en scholing medewerkers) en 3) het integreren van culturele diversiteit in het reguliere beleid.

4. Omslag van aanbod- naar vraaggerichte zorg

Nog teveel is het huidige aanbod leidend voor de vraag in plaats van andersom. De ambitie is te komen tot vraaggerichte zorg waarbij het aanbod zo optimaal mogelijk aansluit bij de werkelijke vraag. Vraaggericht werken verhoogt de kans op effectiviteit. Cruciaal daarbij is een open, respectvolle houding van hulpverleners, waarbij wordt aangesloten bij de behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Bij Bureau Jeugdzorg vraagt dit om inzicht in de werkelijke vraag aan de hand van een vraag-aanbodanalyse en om de kennis en attitude om vraaggericht te indiceren. Voor zorgaanbieders betekent dit dat zij een grote flexibiliteit aan de dag moeten leggen om snel en adequaat in te kunnen spelen op wisselende hulpvragen en om hulp op maat van de cliënt te leveren (vraaggericht aanbod).

5. Meer effectieve, samenhangende keten van jeugdzorg

Vaak hebben kinderen hulp nodig die door meerdere instanties of instellingen geleverd wordt. De ambitie is om, ondanks verschillen in wet- en regelgeving, bevoegdheden en financiering, te komen tot een snelle, sluitende keten van hulp aan kinderen met een meervoudige problematiek.

Om daarmee ervaring op te doen starten twee pilots: ‘Integrale indicatiestelling’ en ‘Eén kind, Eén plan’ (waarbij waar nodig gebruik wordt gemaakt van een ‘regelvrije zone’). Daarnaast zal aandacht worden besteed aan uitstroom en nazorg om terugval te voorkomen.

6. Kwaliteit van zorg en zorgvernieuwing

De ambitie is betere hulp verlenen door de kwaliteit en effectiviteit van interventies op een hoger plan te brengen. Er vinden pilots zorgvernieuwing plaats, en er wordt meer gestuurd op en gewerkt met bewezen interventies. Empowerment vormt het uitgangspunt van de zorgverlening. Dit principe zal zijn doorwerking

moeten krijgen in het bestaande aanbod. Uiteraard heeft een dergelijke ontwikkeling ook consequenties voor de professionals (zie paragraaf over professionals en professionalisering).

Organisatie en aansturing van het programma

Om uitdrukking te geven aan de gezamenlijke ambitie is een stuurgroep ingesteld met vertegenwoordigers van zorgaanbieders (intersectoraal), bureau jeugdzorg, gemeenten, het onderwijs en de raad voor de kindbescherming. Cliëntenorganisatie JIJ Utrecht heeft als adviseur zitting in de stuurgroep. Overigens worden de cliënten ook bij de uitvoering nauw betrokken bij het programma.

De gedeputeerde jeugdzorg is voorzitter van de stuurgroep en legt verantwoording af aan Provinciale Staten over de voortgang van het programma.

De stuurgroep heeft actief meegewerkt aan de totstandkoming van dit programma en zich aan de inhoud gecommitteerd. De stuurgroep neemt binnen het door provinciale staten gestelde kader gezamenlijk besluiten over de nadere uitwerking van het programma.

De ambities zijn hoog, maar de werkelijkheid laat zich nooit helemaal voorspellen en bovendien moet tijdens de verbouwing 'de verkoop' gewoon doorgaan. De vernieuwingsagenda is daarom geen statische blauwdruk, maar een ontwikkelagenda waar de stuurgroep op een lerende wijze, in dialoog met het veld en rekening houdend met de ervaringen uit de praktijk, mee om wil gaan.

Er is een auditgroep die het programma minimaal één keer per jaar doorlicht. In de auditgroep worden deskundigen gevraagd met een staat van dienst op het terrein van bestuur, ketensamenwerking, jeugdzorg, onderwijs en diversiteit. Zij bevragen hulpverleners, bestuurders, lichten zonodig dossiers en praten met cliënten: kortom zij vormen zich op indringende wijze een beeld van de stand van zaken. De resultaten van hun bevindingen worden in een beknopte rapportage gevat en worden vervolgens besproken met de stuurgroep. Het gaat hier nadrukkelijk om 'leren' en niet om 'afrekenen'.

De professionals zijn het kapitaal van de jeugdzorg; wij realiseren ons dat zij het zijn die de doelen uiteindelijk in de praktijk moeten waarmaken. Professionals worden dan ook nadrukkelijk betrokken bij de uitwerking van het programma. In samenwerking met de Hogeschool, Universiteit, ROC's wordt een integraal professionaliseringsplan opgesteld gericht op de doelen van het programma (met als belangrijke aandachtspunten: empowerment, kind centraal, werken met bewezen interventies, omgaan met diversiteit, samenwerken met ketenpartners).

Verantwoording

Jaarlijks vindt verantwoording plaats aan de statencommissie Wonen, Maatschappelijke Ontwikkeling en Cultuur (WMC) aan de hand van een voortgangsrapportage. In deze voortgangsrapportage wordt een beeld gegeven van de uitgevoerde acties en wordt een link gelegd met de beoogde doelen en resultaten van het programma; waar nodig vindt er op basis van besluitvorming in GS een herprogrammering plaats. Verder wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling die het programma op basis van de verkregen inzichten het komende jaar wil doormaken.

Het tijdstip van verschijnen wordt zoveel mogelijk afgestemd met de rapportage van de auditgroep en het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg. De eerste voortgangsrapportage verschijnt april 2009.

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 25 maart 2008, afdeling MOW, nummer 2008INT219836;

Besluiten:

1. Het programma Utrechtse *Jeugd* Centraal (UJC) zoals opgenomen in de bijlage bij dit besluit vast te stellen,
2. In te stemmen met het toevoegen van de niet bestede middelen van het programma SOS (€ 500.000,- euro) uit de reserve stimuleringsfonds aan het budget voor het programma UJC ten behoeve van de programmalijn Preventie,
3. In te stemmen met het jaarlijks verlagen van het flexibel projectenbudget welzijn voor de jaren 2008 tot en met 2011 met een bedrag van € 369.000,- per jaar en dit budget toe te voegen aan het Programma Utrechtse Jeugd Centraal 2008-2011,
4. In te stemmen met een verlaging van het kasritme van het programma Utrechtse Jeugd Centraal (jaarschijf 2008) met een bedrag van € 1.839.000,-,
5. Het effect op het kasritme op de overige jaren te betrekken bij de behandeling van de begroting 2009,
6. In te stemmen met de verdeling en aanwending van het budget voor het Programma Utrechtse Jeugd Centraal volgens onderstaande tabel:

	2008	2009	2010	2011	totaal
Lasten					
1. Preventie en vroegsignalering	823.000	1.408.000	1.165.000	515.000	3.911.000
2. Onderwijs	155.000	355.000	335.000	255.000	1.100.000
3. Diversiteit in bereik en toegankelijkheid	483.000	561.000	431.000	175.000	1.650.000
4. Vraaggestuurd aanbod	486.000	826.000	902.000	726.000	2.940.000
5. Samenhang in de jeugdzorgketen	128.000	374.000	409.000	284.000	1.195.000
6. Zorgvernieuwing en kwaliteit van de zorg	1.238.000	2.392.000	2.462.000	1.308.000	7.400.000
7. Auditgroep	-	96.000	97.000	97.000	290.000
8. Communicatie	25.000	55.000	55.000	55.000	190.000
9. Ambtelijke projectleiders	217.000	377.000	377.000	179.000	1.150.000
10. Onderzoek	50.000	150.000	150.000	50.000	400.000
11. Onvoorzien	50.000	50.000	50.000	100.000	250.000
Totaal lasten	3.655.000	6.644.000	6.433.000	3.744.000	20.476.000
Baten					
1. Budget UJC	4.625.000	4.436.000	6.064.000	3.375.000	18.500.000
2. Overheveling SOS	500.000	-	-	-	500.000
3. Flexibel projectenbudget welzijn	369.000	369.000	369.000	369.000	1.476.000
4. Mutatie reserve coalitieakkoord	1.839.000	1.839.000	-	-	-
Totaal baten	3.655.000	6.644.000	6.433.000	3.744.000	20.476.000
Totaal	-	-	-	-	-

7. De begroting aan te passen conform bijgaande begrotingswijziging.

voorzitter,

griffier

Aan Provinciale Staten,

Wettelijke grondslag

Wet op de Jeugdzorg, APV, Subsidieverordening Jeugdzorg

Beoogd effect

Het doel van de vernieuwingsagenda Utrechtse Jeugd Centraal is:

- meer nadruk op preventie en vroegtijdig ingrijpen bij problemen én meer aandacht voor nazorg,
- Een betere aansluiting van het onderwijs op de jeugdzorgketen;
- een omslag in de hulpverlening naar het stimuleren en versterken van de eigen kracht van het kind en zijn omgeving ('empowerment'),
- een beter en meer vroegtijdig bereik van niet-westerse kinderen,
- snellere hulp: minder lange doorlooptijden, wachttijden en wachtlijsten,
- meer kwaliteit en effectiviteit van de zorg,
- samenwerken in de keten als ware het één organisatie.

Deze doelen zijn uitgewerkt in de 6 programmalijnen. Per programmalijn zijn concrete resultaten en activiteiten benoemd.

Argumenten

Het Programma Utrechtse Jeugd Centraal past binnen de doelstellingen die zijn geformuleerd in het Coalitieakkoord 2007-2011, het Colleprogramma van Gedeputeerde Staten 2007-2011 'Samen maken wij Utrecht mooier' en het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 'Uitvoeren met hart voor Urecht.'

Kanttekeningen

In het programma komen twee rollen van de provincie tot uiting: de rol van financier van de provinciale jeugdzorg en de rol van regisseur van de keten. In die laatste rol heeft de provincie vooral een stimulerende en aanjagende functie, maar geen rechtstreekse bevoegdheden. Het realiseren van een groot deel van de doelstellingen uit het UJC is daarmee afhankelijk van de inzet en medewerking van de partners. Overigens onderschrijven de partners (gemeenten, zorgaanbieders, bureau jeugdzorg, onderwijs en anderen) de ambitie en doelen van het programma.

Financiën

Het UJC wordt door 3 financieringsbronnen gedekt: overheveling uit het programma SOS, overheveling uit het flexibel projectenkrediet welzijn en de in het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde middelen:

Het Stimuleringsprogramma Samenhang op Scherp (SOS) wordt binnenkort afgerond. Voorstel is om de resterende middelen (€ 500.000) in te zetten voor programmalijn 1, Preventie van het UJC. Met het programma SOS heeft de provincie Utrechtse gemeenten ondersteund bij het vormgeven van het lokale jeugd beleid en de aansluiting op jeugdzorg. Programmalijn 1 van het UJC sluit aan bij deze doelstellingen. Het resterende bedrag van SOS wordt bestemd voor het invoeren van bewezen effectieve methoden die empowerment bevorderen bij Centra voor Jeugd en Gezin (€ 300.000) en het aanstellen van 'CJG aanjagers' per regio (€ 200.000).

Daarnaast stellen wij voor om in de periode 2008-2011 jaarlijks € 369.000,-- (in totaal € 1.476.000,--) beschikbaar te stellen uit het flexibel projectenkrediet Welzijn. De reden hiervoor is als volgt. Het flexibel budget voor projecten welzijn en het projectenkrediet zorg worden omgevormd tot een nieuwe stimuleringsregeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Niet alle beschikbare middelen uit het voormalige flexibel budget voor projecten welzijn zijn nodig om de doelen van deze nieuwe regeling te realiseren. Daarom wordt voorgesteld een deel van de middelen over te hevelen naar het programma Utrechtse *Jeugd* Centraal en de Sociale Agenda. Deze programma's, de nieuwe stimuleringsregeling Maatschappelijke Ontwikkeling en de programma's Wel Thuis en Utrecht in Beweging dekken samen de volledige ambitie van hoofdstuk 9 (onderdeel Samenleving) en 10 (Jeugd, Zorg en Onderwijs) uit het Coalitieakkoord.

Tot slot is er in het kader van het Coalitieakkoord 18,5 miljoen voor het UJC geormerkt. Voor dit programma is daarmee in **totaal € 20.476.000,--** miljoen euro beschikbaar.

Deze middelen zijn bestemd voor het realiseren van de programmadoelstellingen en worden niet ingezet voor uitbreiding van de reguliere hulpverlening. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verdeling van de middelen over de verschillende programmalijnen. Die verdeling is indicatief; het programma ontwikkelt zich en het kan nodig zijn op basis van nieuwe inzichten te komen tot een herprogrammering in GS. Bij de besteding van middelen is leidend dat juist dié activiteiten plaatsvinden die het meeste bijdragen aan de programmadoelstellingen. De verantwoording aan de staten vindt plaats op programmaniveau.

Bij het opstellen van het kasritme is het uitgangspunt dat het merendeel van de werkzaamheden in 2009 en 2010 plaatsvindt. In 2008 is sprake van een opstartjaar, in 2011 wordt het programma afgebouwd en opgeleverd. Het hier voorgestelde kasritme wijkt om die reden af van hetgeen in het Uitvoeringsprogramma van het college van Gedeputeerde Staten 'Uitvoeren met hart voor de toekomst' 2007-2011 staat vermeld. Daarom wordt in 2008 een storting gedaan in de reserve Coalitieakkoord ter hoogte van € 1.839.000,--.

Begroting en kasritme UJC

	2008	2009	2010	2011	totaal
Lasten					
1. Preventie en vroegsignalering	823.000	1.408.000	1.165.000	515.000	3.911.000
2. Onderwijs	155.000	355.000	335.000	255.000	1.100.000
3. Diversiteit in bereik en toegankelijkheid	483.000	561.000	431.000	175.000	1.650.000
4. Vraaggestuurd aanbod	486.000	826.000	902.000	726.000	2.940.000
5. Samenhang in de jeugdzorgketen	128.000	374.000	409.000	284.000	1.195.000
6. Zorgvernieuwing en kwaliteit van de zorg	1.238.000	2.392.000	2.462.000	1.308.000	7.400.000
7. Auditgroep	-	96.000	97.000	97.000	290.000
8. Communicatie	25.000	55.000	55.000	55.000	190.000
9. Ambtelijke projectleiders	217.000	377.000	377.000	179.000	1.150.000
10. Onderzoek	50.000	150.000	150.000	50.000	400.000
11. Onvoorzien	50.000	50.000	50.000	100.000	250.000
Totaal lasten	3.655.000	6.644.000	6.433.000	3.744.000	20.476.000
Baten					
1. Budget UJC	4.625.000	4.436.000	6.064.000	3.375.000	18.500.000
2. Overheveling SOS	500.000	-	-	-	500.000
3. Flexibel projectenbudget welzijn	369.000	369.000	369.000	369.000	1.476.000
4. Mutatie reserve coalitieakkoord	1.839.000	1.839.000	-	-	-
Totaal baten	3.655.000	6.644.000	6.433.000	3.744.000	20.476.000
Totaal	-	-	-	-	-

Overigens is het uitgangspunt dat wij waar mogelijk en in ieder geval voor de pilots 'Flexibilisering jeugdgezondheidszorg', 'Van signaal naar zorg in twee weken' en het onderzoeksprogramma een beroep doen op partners (o.a. ministerie, zorgverzekeraars) om een bijdrage (financieel en/of in natura) te leveren.

Realisatie

Start na vaststelling in PS op 19 mei 2008. Afronding december 2011. Begin 2011 vindt een evaluatie plaats die kan worden betrokken bij de coalitebesprekingen in het kader van de nieuwe statenperiode.

Het accent van de uitvoering ligt in 2009 en 2010; 2008 is een opstartjaar, 2011 staat in het teken van afronding en nazorg.

Juridisch

Uitvoering vindt plaats via subsidies of opdrachten. Er is een bestaande subsidieverordening jeugdzorg. In overleg met de afdeling BJZ wordt nagegaan of deze verordening kan dienen als juridische grondslag voor het UJC; indien nodig wordt een nieuwe regeling opgesteld.

Europa

Voor zover van toepassing wordt bij de uitvoering getoetst aan de regels van staatsteun. Bij opdrachtverstrekking worden de (Europese) aanbestedingsregels in acht genomen.

Communicatie

In samenwerking met afdeling Communicatie wordt een communicatieplan opgesteld. Onderdeel daarvan is een digitale nieuwsbrief die frequent zal verschijnen (en die aansluit bij de andere lopende sociale programma's).

Centrale boodschap is: *'Utrechtse partners slaan de handen ineen voor een vernieuwing van de jeugdzorg.'*

Bijlagen

Het programma Utrechtse Jeugd Centraal. Gedeputeerde Staten,

voorzitter,
secretaris,

R.C. Robbertsen
Drs. H.H. Sietsma